

**BELEDİYELERİN FİNANSMANINDA İLLER BANKASI
A.Ş.'NİN ROLÜNÜN VE BELEDİYE YÖNETİCİLERİNİN
BANKA HİZMET MEMNUNİYETİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ¹**

Uğur BOLAÇ*, *Erdal EROĞLU***

ÖZ

İller Bankası, belediyelerin altyapı ve üst yapı hizmetlerinin finansmanında ve bu hizmetlerin gerçekleştirilmesinde sağladığı danışmanlık, teknik yardım, denetim ve destek hizmetleriyle önemli bir rol üstlenmektedir. İller Bankası daha çok bankacılık hizmetleri ile bilinse de yapılan işlerde teknik bilgi ve donanımıyla ön plana çıkmaktadır. Bu çalışmada İller Bankası'nın belediyelerin finansmanındaki rolü ve İller Bankası'nın gerçekleştirmiş olduğu hizmetlere yönelik belediyelerin memnuniyet düzeyleri analiz edilmektedir. İller Bankası'nın belediyelerin finansmanındaki rolünün değerlendirildiği bölümde, Banka'nın öz kaynaklarından kullanılan kısa, orta ve uzun vadeli krediler, uluslararası finans kurumlarıyla yürütülen çalışmalar ve genel bütçeden mahalli idarelere aktarılan paylar rakamsal boyutuyla ele alınmaktadır. İller Bankası'nın gerçekleştirmiş olduğu hizmetlere yönelik belediyelerin memnuniyet düzeylerinin analiz edildiği

¹ Bu çalışma, Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Bölümü'nde yürütülen "Belediyelerin Finansmanında İller Bankası A.Ş.'nin Rolü ve Banka Hizmetlerine Yönelik Belediyelerin Memnuniyet Analizi: Bursa Bölge Müdürlüğü Örneği" adlı doktora tezinden üretilmiştir.

* Bursa Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Maliye Bölümü, ugurbolac@yahoo.com

** Dr., Bağımsız araştırmacı, erdalerogluuu@gmail.com

Uğur BOLAÇ, Dr. Erdal EROĞLU

bölümde ise Bursa Bölge Müdürlüğü'ne bağlı 76 Belediye üst yöneticisine yapılan anketlerden elde edilen veriler yorumlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *İlbank, Belediye, Finans, Mahalli İdareler, Memnuniyet Analizi.*

Jel Kodları: H72, H77, H27

198

İİBF Dergi
36/1
Haziran
June
2017

AN EVALUATION OF THE ROLE OF ILLER BANK INC. IN FINANCING MUNICIPALITIES AND THE SATISFACTION OF MUNICIPAL ADMINISTRATORS WITH THE BANK'S SERVICES

ABSTRACT

İller Bank plays a significant role in financing the infrastructure and superstructure services of the municipalities and in providing them with technical aid, consultancy, auditing, and support services. Despite being known rather for its banking services, İller Bank stands out with its technical know-how and equipment. This study focuses on the role of İller Bank in financing municipalities and analyzes the satisfaction levels of municipalities regarding the services provided by the bank. The first section that discusses the role of İller Bank in financing the municipalities focuses on the short, medium, and long-term loans provided from the Bank's equities, its operations carried out in cooperation with international financial corporations, and the shares transferred from general budget tax revenues to local administrations. The second section assesses how much the municipalities are satisfied with the services provided by the Bank by analyzing the data gained from the surveys carried out with the top managers of 76 municipalities affiliated to Bursa Regional Directorate.

Key Words: *Provincial Bank, Municipality, Finance, Local Government, Satisfaction Analysis.*

Jel Codes: H72, H77, H27

GİRİŞ

Küreselleşme, iletişim olanaklarının artması, sosyal ağların gelişmesi, bilgi ve teknolojinin çağa hâkim olması genel olarak siyasal, iktisadi ve sosyal örgütlenmeyi en küçük birimlerine kadar etkilemiş ve dönüşüme uğratmıştır. Bu dönüşüme uğrayan birimlerden biri de belediyelerdir. Belediyeler, kamu hizmetlerine yönelik talebin karşılanmasında ve vatandaşlarla olan ilişkileri açısından vatandaşa en yakın birim olması ve kent yaşamını doğrudan etkileyen politikaları belirlemesiyle ön plana çıkan idarelerdir. Bu idareler yetki alanı içerisinde yaşayan vatandaşlarının ihtiyaçlarını karşılamak için ciddi kaynak kullanmaktadır. Hizmet alanlarının genişlemesi, vatandaşların hizmet algısının değişmesi, hizmetin sunumunda kalite ve memnuniyet açısından marka kent olma yönünde belediyeler arası rekabetin artması belediye kaynaklarının etkin ve verimli kullanımını zorunlu hale getirmiştir (Çetinkaya, Korlu ve Eroğlu, 2016). Nitekim değişen kamu hizmeti anlayışı ve bu hizmetlere yönelik artan talebi karşılamada belediyeler zorluk çekmeye başlamışlardır. Belediyeler açısından finansman sorunu aşılması gereken en temel gündem haline gelmiştir. Ülkemizde belediyelerin finansman kaynakları öz gelirlerinden, merkezi yönetim bütçe gelirlerinden alınan paylardan, diğer kredilerden² ve fonlardan oluşmaktadır. Belediye gelirleri içerisinde payların dağılımı dikkate alındığında merkezi yönetim bütçe gelirlerinden alınan payın (%53,18) en yüksek olduğu ve mali açıdan belediyelerin merkezi yönetime bağımlı olduğu anlaşılmaktadır (Eroğlu ve Serbes, 2018). Bu açıdan belediyelerin zamanla genel ekonomi içerisindeki artan payları dikkate alındığında idarelerarası mali ilişkilerin önemi daha da artırmıştır. İdareler arası mali ilişkilerde merkezi yönetim bütçe gelirlerinin bir kısmının belediyelere tahsisi basit bir işlem olarak görülse de esasında bu işlemin ötesinde bir de sürecin performans yönetimi bulunmaktadır. Burada iki aşamalı bir süreçten bahsedilmektedir. İlk aşama paylaşımın dayanacağı esaslardır ve ihtiyaçların belirlenme sürecini

200

İİBF Dergi
36/1
Haziran
June
2017

---

² Küreselleşmenin de etkisiyle finans ve bankacılık piyasasının gelişmesi, kredi çeşitliliğinin, uluslararası kuruluşların proje destekleri (Dünya Bankası Sürdürülebilir şehirler Projesi, Avrupa Yatırım Bankası Kredisi, Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı, İslam Kalkınma Bankası Kredisi vb.) artmasıyla belediyeler kredi mekanizmalarından yaygın olarak yararlanmaktadır.

içermektedir. İkinci aşama ise işin teknik kısmını oluşturmaktadır. Bu aşamada ise İller Bankası yer almaktadır (Altay ve Altay, 2011: 1).

1933 yılında 2301 sayılı Kanun'la ve 15 Milyon sermaye ile kurulan İller Bankası, 2011 yılında 6107 sayılı Kanun'la İller Bankası A.Ş. ismini alarak günümüze kadar belediyelerin finansmanında önemli bir rol almıştır. İller Bankası "6107 sayılı İller Bankası A.Ş. Hakkındaki Kanun" un ilk maddesinde Banka'nın "özel hukuk hükümlerine tabi, tüzel kişiliğe sahip, Anonim Şirket statüsünde bir kalkınma ve yatırım bankası" olduğu ifade edilmektedir. Banka idareler arası mali ilişkilerde tahsis ve tevzinin yanı sıra ve hatta daha da ön plana çıkacak şekilde, mahalli idarelerin finansman ihtiyaçlarını gidermek, projeler üretmek, teknik danışmanlık ve denetim hizmeti vermek gibi birçok görevi bulunmaktadır. Diğer taraftan Banka, kalkınma ve yatırım bankacılığı faaliyetleri dışında teknik boyutu da güçlü olan bir idaredir. Özellikle belediyelerin altyapı ve üstyapı projelerinin geliştirilmesi ve işletilmesi süreçlerinde danışmanlık ve teknik destek konularında aktif bir rol üstlenmekte ve belediyelerle birlikte bu süreci koordineli bir şekilde gerçekleştirmektedir.

Çalışmada, Ülkemizde belediyelerin finansmanında İller Bankası'nın rolü, Banka'nın tarihsel gelişiminden hareketle ve özellikle son yıllarda Banka'nın faaliyet raporlarından elde edilen istatistiki tablolardan yararlanılarak değerlendirilmektedir. Bunun yanı sıra İller Bankası'nın gerçekleştirdiği hizmetlere yönelik memnuniyet düzeyleri, İller Bankası Bursa Bölge Müdürlüğü'ne bağlı 76 belediye üst düzey yöneticilerine yapılmış anketlerden elde edilen verilerle analiz edilmektedir.

1. TÜRKİYE'DE BELEDİYE BANKACILIĞIN GELİŞİMİ

Belediye bankacılığının tarihi 14. yüzyılın başlarına kadar gitmektedir. Şehir belediyelerinin kurdukları ve ilk yerel kamu bankacılığı deneyimleri olarak nitelenen Barselona Bankası (1401), Cenova Bankası (1584), Venedik Bankası (1584) ve Hamburg Bankası (1619) ilk örnek bankalar olarak kabul edilmektedir (Altay, 1997: 28). Sanayileşme ile birlikte feodal iktisadi ve siyasal örgütlenmenin çözülmeye başlaması, kırdan kente artan göç neticesinde kentlerde oluşan nüfus fazlalığı, pazar ekonomisinin gelişmeye başlaması, kentlerin ticaret merkezleri haline gelmesi vb. birçok faktör kentleşme

ve altyapı sorununu da beraberinde getirmiştir. Kent nüfusunun artması, içme suyu, kanalizasyon, barınma, ulaşım gibi birçok altyapı hizmetini kent taleplerini karşılamada yetersiz bırakmıştır. Söz konusu yetersizliğin giderilmesi ve daha modern bir alt ve üst yapı tedariki mahalli idareler için daha fazla harcama yapılması anlamına gelmektedir. İlave hizmetlerin yerine getirilmesi ve kentlerin daha modern yapılara dönüştürülmesi için mahalli idareler finansman arayışına girmişlerdir. Ancak altyapı hizmetleri için uzun bir döneme ihtiyaç duyulması ve hizmet maliyetlerinin yüksek olması durumu hizmetlerin gerçekleştirilmesi için ucuz ve uzun dönemli kredi ihtiyacını ön plana çıkarmıştır. Piyasa koşullarında ucuz ve uzun vadeli kredi temininde yaşanan güçlükler ise borçlanmayı sağlayabilecek bir kurumsal yapıya ihtiyacı ortaya çıkarmıştır (Çınar, 2007: 115). Diğer bir deyişle bu ihtiyaç uzmanlaşmış bir belediye bankacılığının gelişimine zemin hazırlamıştır. Avrupa'da kent yönetimine mali aracılık etmek üzere uzmanlaşmış bu kurumlar 1800'lü yıllarda ortaya çıkmaya başlamıştır (Altay, 1997). Mahalli idarelere finansman sağlayan ilk uzman kurumların Batı Avrupa ülkelerinde görüldüğü söylenebilir (Serter, 2015: 6). Nitekim mahalli idarelere finansman sağlanması amacıyla mali kurumlarına mahalli idarelerinin kredi taleplerini karşılama yetkisi veren ülkelerin başında Almanya, Fransa, İngiltere ve Portekiz gelmektedir (Ulusoy ve Akdemir, 2012: 379). Bu ilk uzmanlaşmış yerel bankalara "1860'ta kurulan Belçika Belediye Kredi Bankası, 1863'te kurulan İtalya Mevduat ve Kredi bankası, 1899'da kurulan Danimarka Belediye Kredi Kurumu" ve günümüzde belediye bankacılığının öncülü olarak kabul edilen ve 1914'te Hollanda'da kurulan Belediye Bankası örnek verilebilir (Serter, 2015: 6).

Henüz sanayinin ilk gelişkin örnekleri olarak nitelenen Batı Avrupa'da çıkan yerel kamu bankacılığı daha sonra gelişmekte olan ülkelerde de belirmeye başlamıştır. İkinci Dünya Savaşı'nı takip eden yıllarda birçok ülkede mahalli idarelerin artan altyapı gereksinimini karşılamak adına mali aracı kurumlara ve bu kurumların sağladıkları finansmana ihtiyaç duymuşlardır. Bu nedenle "Kenya'da Yerel Yönetim Kredi İdaresi (1953), İsrail'de Yerel Yönetim Bankası (1954), Tayland'da Gelişme Fonu (1955), Japonya'da Yerel Kamu Girişimleri Finans Şirketi (1957), Endonezya'da Yerel Geliştirme Bankası" (1962) vb. birçok banka kurulmuştur (Börtlucene ve Polatkan, 1994: 8).

İlk olarak Batı Avrupa ülkelerinde uygulama alanı bulan yerel yönetim bankacılığı daha sonra gelişmekte olan birçok ülkede yer bulmuştur. Türkiye'de ise bu uygulama ilk olarak 1933 yılında ortaya çıkmıştır. Türkiye'de belediye bankacılığının gelişimi üç dönem çerçevesinde incelenebilir. İlk dönem 1933-1945 yılları arasında kapsayan *Belediyeler Bankası*'nın kuruluş dönemidir. İkinci dönem 4759 sayılı Kanun'la il özel idareleri ve köyleri de faaliyet alanına alacak şekilde yeniden örgütlenerek "*İller Bankası*" isminin kullanıldığı ve 1945-2011 yıllarını kapsayan İller Bankası dönemidir. Üçüncü dönem ise Banka'nın 2011'de Anonim Şirketi statüsüne geçmesiyle birlikte *İLBANK A.Ş.* olarak nitelendirildiği dönemdir.

1.1. Belediyeler Bankası'nın Kuruluşu (1933-1945)

Osmanlı Devleti'nden Türkiye Cumhuriyeti'ne mali açıdan oldukça güçsüz, insan gücü açısından yetersiz, neredeyse tamamında kentsel altyapının olmadığı ve hükümet geleneğinden yoksun bir belediyeçilik sistemi miras kalmıştır (Göymen, 1999: 68). Cumhuriyet'in ilk yıllarında sahip olunan 389 belediyenin "*20'sinde içme suyu, 4'ünde elektrik tesisatı, 17'sinde mezbaha, 7'sinde spor alanı, 29'unda park ve bahçe, 90'nında düzenli pazar yeri*" saptanabilmiştir (Tekeli, 1978: 30). Savaşın yol açtığı yıkım ve salgın hastalıklar, mali açıdan güçsüz olunması, sermaye birikiminin ve yerli girişimciliğinin olmayışı genç Cumhuriyet'i kentlerin altyapı ihtiyaçlarını sağlamada alıkoymuştur. Nitekim yeterli bir gelire sahip olamamak ülkenin en önemli sorunudur. Bu nedenle ulusal sanayi ve milli bankacılığının geliştirilmesi ön planda tutulmuştur. Bu amaçla 1923'te gerçekleştirilen İzmir İktisat Kongresi'nde Türkiye'nin sanayi ve ticaret grubunu oluşturanlar kendi sektörleriyle ilgili bankaların kurulmasını talep etmişlerdir. Bu doğrultuda "*1925 yılında 633 sayılı kanunla Türkiye Sanayi ve Maadin Bankası*" kurulmuştur³. Bankanın

³ Sanayi ve Maadin bankası faaliyetlerinde başarılı olamadı. Bankanın işletmecilik faaliyetleri 1932 yılında kurulan Devlet Sanayi Ofisi'ne devredilmiştir. Bankanın finansman görevleri Türkiye Sanayi Kredi Bankası'na verilmiştir. 1933 yılında Sümerbank'ın kurulmasıyla her iki kurum kaldırılmıştır. Sümerbank ülke kalkınmasının lokomotifi olma görevini üstlenmiştir. Sümerbank'ı takiben 1935'te Etibank, 1936'da Türkiye Emlak ve Eytam Bankası, 1936'da T.C. Ziraat Bankası ve 1937'de ise Denizbank kurulmuştur.

amacı ise hem işletmecilik yapmak hem de sanayi ve madencilik alanlarında finansman ihtiyacını sağlamak olarak belirlenmiştir (Çetinkaya, 2007: 37).

Yerel altyapı yatırımlarının finansman sorunu ise 1930 yılına kadar ticari bankalardan alınan özel krediler kullanılarak karşılanmıştır (Topal, 2003: 18). Ancak bu kredilerin yüksek maliyetli olması yerel altyapı finansmanı için kamu kaynağı gereksinimini ortaya koymuştur. Böylelikle belediye bankasının kurulmasına yönelik çalışmalara girilmiştir. Bu yöndeki ilk adım 03.04.1930 tarihli ve 1580 sayılı Belediye Kanunu ile atılmıştır. Kanununun 131. maddesinde "her belediye gelirinin %5'ini yirmi yıl süreyle ihtiyat akçası olarak ayırması ve bu sermayeyle bankanın kurulmuş olacağı" belirtilmektedir⁴. Kanunun yürürlüğe girmesiyle birlikte belediyeler bu payları ayırmış ve bir buçuk yılın sonunda hesapta toplam 1,5 milyon lira birikmiştir. Biriken bu miktarla 1580 sayılı Kanun'da öngörülen nominal sermaye oluşması beklenmeden 2301 sayılı Kanun'la Belediyeler Bankası kurulmuştur. Kuruluş amacı ise kurucu yasaya göre şu şekilde ifade edilmiştir (Güler, 1996: 88-89; Topal, 2003: 19).

"belediyelere, şehirlerin tanzim ve tesisi işlerinde yapacakları temel kamu hizmetleri için ihtiyaç duyacakları parayı yapılacak işlerin önemine ve belediyelerin ödeme gücüne göre ikraz etmek, kısa veya uzun vadeli avans ve cari hesaplar açmak veya bunlara aracılık ve kefalet etmek ve yönetmeliğinde izin verilecek banka işlerini yapmaktır" (Madde 3)

Banka'ya olan gereksinme diğer bir ifade ile gerekçe, kanunda belirtilmemiş ancak dönemin İçişleri Bakanı tarafından TBMM genel görüşmelerinde Banka'nın yalnızca belediyelere yönelik (il özel idareleri ve köyler kapsam dışında) ve yine yalnızca kredi sağlama işlevine sahip olduğu belirtilmiştir. Yani kurumun ilk döneminde

⁴ Bknz, 14.04.1930 Resmi Gazete Yayın tarihli 1580 Sayılı Belediye Kanunu Madde 131: "her sene belediye bütçelerine mevzu varidatın safi miktarı hesap edilerek bu safi varidatın yüzde beşi işbu kanunun neşri tarihini takip eden mali sene iptidasından itibaren yirmi sene müddetle aynı bütçeye ihtiyat akçesi olarak vazolunacak ve belediyelere mahsus bir banka teessüs edinceye kadar hükümetin idare edeceği bir bankaya aynı mali senenin nihayetinden evvel tediye edilecektir".

yatırımcılık gibi bir özelliği bulunmamaktadır. Banka'nın görev alanı imar faaliyetleri için kendi birikiminden ya da aracılık ederek diğer mali kuruluşlardan kredi sağlamaktır (Güler, 1996: 89). Banka, faaliyetlerini sürdürdüğü 1945 yılına kadar (1) kredi vermek, cari hesap açmak ve kefalet yoluyla aracılıkta bulunmak, (2) bankacılık ve sigortacılık işlemleri ve (3) merkezi yönetim gelirlerinden belediyelere ayrılan payın dağıtılması olmak üzere üç alanda etkinlik göstermiştir (Topal, 2003: 22-23). Belediyeler bankası bu faaliyetleri süresince "belediyelere toplam 20 milyon TL tutarında kredi açmış ve ancak bunun sadece 7,6 milyon TL tutarındaki bölümünü geri almıştır" (Güler, 1996: 102).

1.2. İller Bankası Dönemi (1945-2011)

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra mahalli idareler hem mali açıdan yaşanan sorunlar hem de bu idarelerin yeniden yapılandırılması ihtiyacı Banka'nın sadece borç ilişkisi içerisinde bulunan bir kurum olarak değil bununla birlikte projelendirme ve teknik destek gibi alanlarda da hizmet sağlayan bir kuruma dönüştürülmesi ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Bu çerçevede kurumun yeniden yapılandırılması gündeme gelmiştir. Bu doğrultuda Banka, 13.06.1945 tarih ve 4759 sayılı Kanun'la il özel idareleri ve köyleri de faaliyet alanına alacak şekilde yeniden örgütlenerek "İller Bankası" ismini almıştır. 4759 sayılı Kanun'un 1'inci maddesinde Banka'nın kuruluş amacı şu şekilde ifade edilmiştir:

"İl Özel İdareleriyle Belediye ve Köy İdarelerinin ve bu idarelerin kuracakları birliklerle adı geçen idarelere bağlı, tüzel kişiliği haiz olan veya olmayan ve katma bütçeli idare ve kurumların imar işleriyle ilgili konularla uğraşmak ve bütün işlemlerinde özel hukuk hükümleriyle bu Kanun'a bağlı olmak üzere İller Bankası adıyla tüzel kişiliğe haiz bir banka kurulmuştur. Bankanın merkezi Ankara'dır" (Madde 1).

İller Bankası'nın amacı yeni düzenlemelerle daha önceki dönemde olduğu gibi belediyelere sadece finansman desteği ile sınırlandırılmamış bunun yanı sıra altyapı yatırımlarının ilgili belediyeler adına uygulanmasını sağlayarak yatırımcılık boyutu ön plana çıkarılmıştır. Ayrıca, Banka hizmet kapsamını genişleterek, özellikle finansman ve teknik destek açısından yeterli bir donanıma

sahip olmayan il özel idareleri ve köylerin de Banka'nın olanaklarından yararlanmalarına imkân sağlamıştır.

1.3. İLBANK A.Ş. 2011 ve Sonrası Dönem

Banka, 2011 yılında kabul edilen 6107 sayılı "İller Bankası A.Ş. Hakkında Kanun" ile Anonim Şirketi statüsüne geçmiş, bu kanunla "düzenlenen hususlar dışında özel hukuk hükümlerine tabi, tüzel kişiliğe sahip" ve kısıtlanmış unvanı "İLBANK" olan bir kalkınma ve yatırım bankasına dönüştürülmüştür. Banka ayrıca 6107 sayılı Kanun'da belirtildiği üzere "yer alan hükümler dışında 5411 sayılı Bankacılık Kanunu, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve diğer kanunların ilgili hükümlerine tabidir". Ayrıca Banka, T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın ilgili kuruluşu olarak mahalli idarelere hizmet vermektedir. 6107 sayılı Kanun'un 3. Maddesinde Banka'nın belirtilen amacı ise şu şekilde güncellenmiştir:

"İl özel idareleri, belediyeler ve bağlı kuruluşları ile münhasıran bunların üye oldukları mahalli idare birliklerinin finansman ihtiyacını karşılamak, bu idarelerin sınırları içinde yaşayan halkın mahalli müşterek hizmetlerine ilişkin projeler geliştirmek, bu idarelere danışmanlık hizmeti vermek ve teknik mahiyetteki kentsel projeler ile alt ve üst yapı işlerinin yapılmasına yardımcı olmak ve her türlü kalkınma ve yatırım bankacılığı işlevlerini yerine getirmektir".

Yapılan son düzenlemeler sonucunda köyler İller Bankası'nın faaliyet alanından ve ortaklık yapısından çıkarılmıştır. Banka'nın mevcut ortakları il özel idareleri ve belediyelerdir. Türkiye'de faaliyet gösteren yerli ve yabancı tüm bankalar içinde ödenmiş sermaye açısından birinci sırada yer alan İller Bankasının sermayesi, Bakanlar Kurulu'nun 15 Mart 2014 Tarih ve 2014\6045 Sayılı kararı ile 9 milyar TL'den yüzde 100'lük artış ile 18 milyar TL'ye çıkartılmıştır. Bu sermaye Bakanlar Kurulu kararı ile beş katına kadar artırılabilir.

Banka 6107 sayılı Kanun'un 3. Maddesinde sıralanan amaçları gerçekleştirebilmek için ana sözleşmesinin 6. Maddesi'nde belirtilen faaliyetleri gerçekleştirmek adına "araştırma, proje geliştirme ve danışmanlık hizmeti yapabilmekte, teknik destek verebilmekte, şirket kurabilmekte, yurtiçinde ve dışında şube ve temsilcilik açabilmekte ve sigorta acenteliği" yapabilmektedir. Finansman amacına hizmet edebilmek

Belediyelerin Finansmanında İller Bankası A.Ş.'nin Rolünün ve Belediye Yöneticilerinin Banka Hizmet Memnuniyetinin Değerlendirilmesi

adına ise ortaklarına, yani belediyeler ve il özel idarelerine kısa, orta ve uzun vadeli nakdi veya gayri nakdi kredi imkânları sunabilmekte, yurtiçi ve dışındaki finansman kurumlarıyla işbirliği yapabilmekte ve bu kurumlardan, para ve sermaye piyasalarından veya her türlü fonlardan kaynak sağlayabilmektedir.

Banka'nın gelir yapısına bakıldığında, ödenmiş sermayesine katmak üzere, genel bütçe vergi gelirlerinden %2 kanuni kesintinin yanında her türlü yardım ve bağış gelinine sahiptir. Bunların dışında Banka Ana Sözleşmesi'nin 6. maddesinde bankanın gelirleri faiz ve faiz dışı gelirler olmak üzere iki kategoride ele alınmaktadır. Faiz gelirleri; kredi ve teminatlardan, bankalararası para piyasalarından ve bankalardan alınan gelirler ve menkul değerlerden elde edilen gelirler olarak sıralanmaktadır. Faiz dışı gelirler ise; kredilerden alınan ücret ve komisyon gelirleri, bankacılık hizmet gelirleri, ertelenmiş vergi gelirleri, banka iştiraklerinden gelen karlar, denetim, kontrolörlük ve projelendirme hizmet gelirleri, sigortacılık komisyon gelirlerinden vs. oluşmaktadır (Üstündağ, 2014: 67). Özellikle Anonim Şirket olmasının ardından İller Bankası, her geçen yıl mevcut potansiyelini arttırmıştır. Bankanın 2010 yılında aktif toplamı 9.667.150.000 TL iken 2016 yılına gelindiğinde %158'lik bir artışla bu tutar 24.988.698.000 TL olarak gerçekleşmiştir. Dönem net karı ise 240.289.000 TL'den 820.938.000 TL'ye çıkmıştır (İller Bankası Faaliyet Raporu, 2011: 5 ve 2017: 5).

2. TÜRKİYE'DE BELEDİYELERİN FİNANSMANINDA İLLER BANKASI'NIN ROLÜ

İller Bankası'nın temel paydaşları il özel idareleri, belediyeler, büyük şehir belediyelerinin su ve kanalizasyon idareleri, hissesinin %50'den fazlası belediye ait şirketler ile belediyelerin oluşturdukları mahalli belediye birliklerinden oluşmaktadır (İlbank Stratejik Plan, 2014: 34). Bu çerçevede İller Bankası 30 Büyükşehir, 30 Büyükşehir Su ve Kanalizasyon İdaresi, 1399 Belediye, 51 İl Özel İdaresi, 2 İlçe Özel İdaresi olmak üzere toplam 1512 mahalli idare hizmet birimine hizmet sunmaktadır (Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu, 2017: 8). Banka'nın mahalli idarelere sunduğu hizmetler mali ve teknik destek olmak üzere iki başlıkta değerlendirilmektedir. Finansman desteğinin yanı sıra Banka altyapı ve üstyapı yatırımlarının ilgili mahalli idareler adına uygulama ve takibini de gerçekleştirmektedir (Üstündağ, 2014: 82). Banka'nın belediyelerle olan hizmet ilişkisi, finansal hizmetler (kaynak sağlama ve kaynak transferi), danışmanlık ve teknik

207

İİBF Dergi
36/1
Haziran
June
2017

hizmetler, proje geliştirme ve yatırım hizmetleri olarak sıralanmaktadır. Banka'nın hizmet döngüsünde girdilerde ortaklık payları ve faaliyet gelirleri, hizmet sürecinde ise finansman, danışmanlık, denetim, uygulama, teknik yardım ve eğitim bulunmaktadır. Bu döngüde çıktılar ise; harita, imar planı, proje içme suyu kanalizasyon, arıtma tesisleri, katı atık tesisleri, üstyapı tesisleri, kentsel dönüşüm ve bankacılık hizmetleridir.

Şekil 1. İller Bankası'nın Hizmet Döngüsü

Kaynak: www.ilbank.gov.tr

İller Bankası'nın belediyelere sunduğu finansman hizmetleri, finans temini ve belediyelere kaynak transferi olmak üzere iki başlıkta değerlendirilmektedir. Finans temini başlığı altında Banka'nın belediyelere sağlamış olduğu krediler, kendi öz kaynaklarından sağladıkları ile yabancı kaynaklardan sağladıklarıdır. Mahalli idarelere kaynak transferi başlığı altında ise mahalli idarelere genel bütçe vergilerinden aktarılan paylar bulunmaktadır (Üstündağ, 2014: 83).

2.1. Finans Temini

İller Bankası, belediyelere kentsel altyapı ve üstyapı projeleri, malzeme ve araç-gereç alımları, kentsel ihtiyaçların karşılanması için geliştirilen projelere uygun (çoğu zaman piyasa koşullarının altında) kredi faiz oranları ile kendi öz kaynaklarından ve yabancı kaynaklardan kredi sağlamaktadır.

2.1.1. Banka Öz Kaynaklarından Kullanılan Krediler

Banka öz kaynaklarından kullanılan krediler kısa ve orta-uzun vadeli krediler olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Tüm diğer bankalarda olduğu gibi belediyelere verilen kredilerin bir değerlendirme süreci bulunmaktadır. Belediyeler kredi başvuru formu ile kredi müracaatlarını İller Bankası Bölge Müdürlüğü'ne yapmaktadırlar. Burada müracaata ilişkin değerlendirme raporu hazırlanmakta ve kredi başvurusu Genel Müdürlüğü'ne gönderilmektedir. Krediye konu olan yatırım ekonomik, teknik ve çevresel açılarından Yatırım Değerlendirme Dairesi Başkanlığı tarafından değerlendirilmekte ve Genel Müdürlük ve Yönetim Kurulu onayına sunulmaktadır. Kredi, Banka tarafından uygun bulunması halinde ilgili birimlere gönderilmekte aksi halde başvuru reddedilmektedir.

Kısa vadeli krediler: 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun çerçevesinde İller Bankası'na dağıtılan paylar karşılığında mahalli idarelere İller Bankası'nın kefaleti dolayısıyla verilen kısa vadeli ihtisas kredileri ile belediyelerin kendi yatırım programlarında bulunan işler için açılan kredilerden oluşmaktadır. Banka 2007 yılından itibaren istisnai olan zorunlu haller dışında kısa vadeli kredi vermemektedir. Ancak belediyelerin Banka dışındaki finans kuruluşlarından kullanacakları krediler için İller Bankası tarafından düzenlenen teminat mektuplarının kefaleti gereği borçlu mahalli idare tarafından ödenmeyen taksit tutarları borç alınan kurumun talebi neticesinde Banka tarafından ödenmektedir (İller Bankası Faaliyet Raporu, 2017: 31). Bu ödemeler belediye hesaplarında kısa vadeli kredi olarak kaydedilmektedir. Örneğin Tablo 1'den de görüldüğü üzere 2006 yılında 29 adet ve 93.118.000 TL tutarında bir teminat gerçekleşmişken 2017 yılında 140 adet ve 269.429.000 TL tutarında bir teminat gerçekleşmiştir.

Tablo 1. Mahalli İdarelere Verilen Teminat Mektupları (Bin TL)

Yıl	Adet	Mektup Tutarı
2006	29	93.118
2007	92	127.790
2008	355	701.275
2009	465	1.428.342
2010	515	Yok
2011	501	Yok
2012	451	421.363
2013	281	327.786
2014	199	296.441
2015	142	210.502
2016	170	199.944
2017	140	269.429

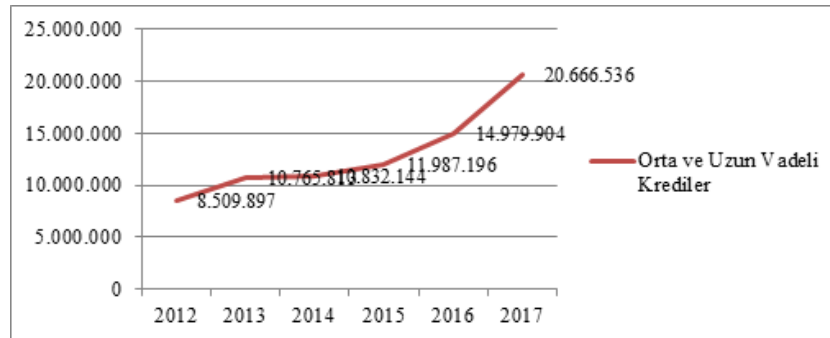
210

İİBF Dergi
36/1
Haziran
June
2017

Kaynak: İller Bankası 2017 Faaliyet Raporu, s. 31, www.ilbank.gov.tr

Orta ve uzun vadeli krediler: Mahalli idareler tarafından gerçekleştirilen hizmetlere yönelik alınan proje ve tesisler için 5-10 yıl arası vadeli açılan kredilerden oluşmaktadır. Bu kredilerle kanalizasyon, içme suyu, raylı ulaşım sistemi, yol yapımı, kavşak düzenlemesi, alt-üst geçit, kent bilgi sistemi, kentsel dönüşüm vb. projeler gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir (İller Bankası Faaliyet Raporu, 2017: 31).

Grafik 1. Orta ve Uzun Vadeli Krediler

Kaynak: İller Bankası 2012-2017 yılları arası için düzenlenen faaliyet raporlarından derlenmiştir.

Belediyelerin Finansmanında İller Bankası A.Ş.'nin Rolünün ve Belediye Yöneticilerinin Banka Hizmet Memnuniyetinin Değerlendirilmesi

İller Bankası'nın vermiş olduğu orta ve uzun vadeli kredilerin 2,5 kat arttığı görülmektedir. 2012 yılından açılan kredinin tutarı yaklaşık olarak 8,5 milyar TL iken 2017 yılına gelindiğinde bu tutar yaklaşık olarak 21 milyar TL'dir.

Tablo 2'de Banka tarafından verilen kısa, orta ve uzun vadeli kredilerin vade ve faiz oranları yer almaktadır. Örneğin altyapı, SUKAP (su ve kanalizasyon projesi) ve yenilenebilir enerji projeleri için sırasıyla 10-15 ve 10 yıl ve altındaki vadeler için verilen faiz oranı yıllık %7'dir. Üstyapı projeleri için vadesi 7 yıl ve altında olmak üzere verilen kredi faiz oranı ise %9'dur.

Tablo 2. Kısa, Orta ve Uzun Vadeli Kredilerin Vade ve Faiz Oranları

Sektör	Faiz Oranı (Yıllık)	Vade
Altyapı	7	≤10
SUKAP Projeleri	7	≤15
Üstyapı	9	≤7
Diğer Altyapı	9	≤10
Yenilenebilir Enerji	7	≤10
Kent Bilgi Sistemleri	8	≤5
Malzeme Araç ve Gereç Alımı	11	≤4
İhbar ve Kıdem Tazminatı	12	≤4
Nakit Destek Kredisi	12	≤6
Diğer	7	≤3
Avrupa Birliği Çevre Yatırımları	7	≤15
Projeleri		
Nakit Kredi	14	≤3
Diğer Nakit Kredi	15	≤3

Kaynak: www.ilbank.gov.tr (Erişim Tarihi: 26.02.2018)

2.1.2. Yabancı Kaynaklardan Sağlanan Krediler

Yabancı kaynaklardan sağlanan krediler içinde uluslararası finans kurumları ile yürütülen çalışmalar bulunmaktadır. Uluslararası kurumlarla 2000'lerin başından itibaren yürütülen çalışmalar Tablo 3'te ayrıntılılarıyla verilmektedir. Anlaşma yapılan finans kurumları arasında Dünya Bankası, Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı, Avrupa Yatırım Bankası, İslam Kalkınma Bankası ve Körfez Ülkeleri

İşbirliği bulunmaktadır. Proje kapsamında su, kanalizasyon, atık su, kent içi ulaşım, enerji verimliliği, yenilenebilir enerji gibi sektörlere yatırım yapılmaktadır. Uluslararası kurumlarla yapılan proje-yatırım finansman anlaşmalarının toplam tutarı üç farklı para birimi ile sağlanmış tutarlar olup bunlar; 1.502.406.394 Euro, 25.791.886 Dolar ve 128.022.000 TL'dir. Döviz tutarları Türk Lirasına çevrildiğinde 7.478.815.441 TL'dir. Bu tutarın yaklaşık olarak %43'ü yani 3.235.545.959 TL'si 31.12.2017 tarihi itibariyle belediyelere kullanılmıştır.

Tablo 3. Yabancı Kaynaklardan Sağlanan Krediler

212

İİBF Dergi
36/1
Haziran
June
2017

Anlaşma Yapılan Uluslararası Finans Kurumu	Projenin Adı ve Kapsamı	Anlaşma Tarihi	Anlaşma Tutarı	Kullanılan Tutar
Körfez Ülkeleri İşbirliği	Körfez Ülkeleri İşbirliği Anlaşması: Marmara Depremi'nden sonra depremden etkilenen belediyelerin alt-yapı hizmetlerinin gerçekleştirilmesi	-	25.791.886 \$	24.179.606 \$
Dünya Bankası (DB)	Belediye Hizmetleri Projesi (I) Kredi Anlaşması: su, atık su, katı atık sektörleri	08.02.2006	212.900.000 Euro	Kredi tutarının %98,40'ı (206.238.705,47 Euro) kullanılmıştır. Kredi 31 Aralık 2012 tarihi itibari ile kapanmıştır.
DB	Belediye Hizmetleri Projesi (II) Kredi Anlaşması: su, atık su, katı atık sektörleri	29.06.2010	178.200.000 Euro	31 Aralık 2017 itibariyle toplam kredi tutarının %94,13'ü (167.732.612,92 Euro) kullanılmıştır.
Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı (JICA)	Belediye Kanalizasyon, Şebeke ve Atık Su Arıtma Tesislerinin Geliştirilmesi Projesi Kredi Anlaşması: kanalizasyon, atık su- arıtma	22.06.2011	95.865.000 Euro	31 Aralık 2017 itibariyle toplam 8.903.448 Bin JPY (215.376.000 TL) kullanılmıştır.
Avrupa Yatırım Bankası (AYB)	Kentsel Altyapı Projeleri Kredi Anlaşması: su, atık su ve katı atık	28.06.2012	150.000.000 Euro	31.12.2017 itibariyle herhangi bir kredi kullanımı olmamıştır.

Belediyelerin Finansmanında İller Bankası A.Ş.'nin Rolünün ve Belediye Yöneticilerinin Banka Hizmet Memnuniyetinin Değerlendirilmesi

Tablo 3. Devamı

JICA	Yerel Yönetimler Altyapı Geliştirme Projesi Kredi Anlaşması: Ülkemizdeki Suriyeli göçmenlerin bulunduğu yerel yönetimlerin kentsel altyapı projeleri	15.05.2015	344.241.394 Euro	31 Aralık 2017 itibariyle toplam 192.718.000 TL kullanılmıştır
AYB	İller Bankası Kentsel Ulaşım ve Çevre Kredisi: su, atık su, katı atık ve kent içi ulaşım	06.10.2015	250.000.000 Euro	Projelerin seçim ve hazırlık çalışmaları devam etmektedir.
İslam Kalkınma Bankası	Kent İçi Ulaşım Projeleri Kredisi: kent içi ulaşım sektörü	29.08.2016	150.000.000 Euro	31.12.2017 itibariyle toplam finansman tutarının % 55,19'u (21.847.000 Euro) kullanılmıştır.
DB	Sürdürülebilir Şehirler Projesi Kredi Anlaşması: Enerji verimliliği, yenilenebilir enerji ve kent içi ulaşım	26.12.2016	121.200.000 Euro	İlgili belediyeler altyapı kredi anlaşmaları yapılmıştır.
AYB	Avrupa Birliği hibe kullanıcısı belediyelerin çevre altyapı projelerinin yatırım bedelinin %9'u karşılığı İller Bankası tarafından kullanılan kredi anlaşması	-	128.022.000 TL	31.12.2017 tarihi itibariyle kullanılan toplam kredi tutarı 100.524.000 TL'dir
TOPLAM	-	-	1.502.406.394 Euro + 25.791.886 \$ +128.022.000 TL*	545.818.317 Euro +24.179.606 \$ +508.618.000 TL**

Kaynak: İller Bankası 2016 Faaliyet Raporu, s.26; İller Bankası 2017 Faaliyet Raporu, s. 34-35.

*16.03.2018 döviz kuru dikkate alınarak TL cinsinden tutar toplamı 7.478.815.441 TL'dir.

**16.03.2018 döviz kuru dikkate alınarak TL cinsinden tutar toplamı 3.235.545.959'dir.

213

İİBF Dergi
36/1
Haziran
June
2017

2.2. Mahalli İdarelere Kaynak Transferi

6360 sayılı Kanun'da belirtildiği üzere belediyelere ve il özel idarelerine genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamından pay verilmektedir. Bu pay, genel bütçe vergi gelirleri toplamından vergi iadeleri düşüldükten sonra kalan net tutar üzerinden hesaplanmaktadır. (Md 3.) İlgili kanunda tahsis şu şekilde belirtilmektedir: "genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamının yüzde %6'sı büyükşehir belediyelerine, %4,50'si büyükşehirlerdeki ilçe belediyelerine, %1,50'si büyükşehir belediyesi dışındaki belediyelere ve %0,5'i il özel idarelerine ayrılır".

214

İİBF Dergi
36/1
Haziran
June
2017

Tablo 4. 5779 Sayılı Kanun ve 6360 Sayılı Kanun'da Payların Dağıtımı

	5779 Sayılı kanun	6360 Sayılı kanun (mevcut durum)
BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİ	%5 payın; *%70'i doğrudan %30'u ise nüfusuna göre dağıtılmaktadır. * Büyükşehir ilçe belediye payının %30'u Büyükşehir belediyelerinin nüfusuna göre dağıtılmaktadır.	%6 payın; *%60'i doğrudan %40'u ise havuzda toplanarak, %30'u yüzölçümüne, %70'i nüfusa göre dağıtılmaktadır. *Büyükşehir ilçe belediye payının %30'u Büyükşehir belediyelerinin nüfusuna göre dağıtılmaktadır.
BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYELERİ	%2,50 payın; *Tamamı nüfusuna göre hesaplanarak ve hesaplanan bu tutarın %30'u bağlı bulunduğu büyükşehir belediyesine %10'u bağlı bulunduğu su kanal idaresine %60'ı ise büyükşehir ilçe belediyesine aktarılmaktadır.	%4,50 payın; *%10'u yüzölçümüne, %90'nı ise nüfusuna göre hesaplanmakta ve hesaplanan bu tutarın; %30'u bağlı bulunduğu büyükşehir belediyesine %10'u bağlı bulunduğu su kanal idaresine %60'ı ise büyükşehir ilçe belediyesine aktarılmaktadır.
BÜYÜKŞEHİR DIŞINDAKİ BELEDİYELER	%2,85 payın; * %80'ni nüfusa göre, %20'si ise gelişmişlik endeksine göre eşit sayıda ilçelerden 5 grup oluşturularak, gruplar sırasıyla %23, %21, %20, %19, %17 olarak dağıtılır. *Kesinleşmiş en son genel bütçe vergi gelirlerinin %0,1'i denkleştirme ödeneği olarak nüfusu 5000'e kadar olan belediyeler için %60, 5000-9999 arası belediyeler için ise %40 oranında eşit şekilde dağıtılır.	%1,50 payın; * %80'ni nüfusa göre, %20'si ise gelişmişlik endeksine göre eşit sayıda ilçelerden 5 grup oluşturularak, gruplar sırasıyla %23, %21, %20, %19, %17 olarak dağıtılır. *Kesinleşmiş en son genel bütçe vergi gelirlerinin %0,1'i denkleştirme ödeneği olarak, nüfusu 10000'e kadar olan belediyeler için %65'i eşit %35'i nüfuslarına göre dağıtılır.

Belediyelerin Finansmanında İller Bankası A.Ş.'nin Rolünün ve Belediye Yöneticilerinin Banka Hizmet Memnuniyetinin Değerlendirilmesi

Tablo 4. Devamı

İL ÖZEL İDARLERİ	%1,15 payın;	%0,50 payın;
	%50'lik kısmı nüfus esasına,	%50'lik kısmı nüfus esasına,
	%10'luk kısmı illerin yüzölçümüne,	%10'luk kısmı illerin yüzölçümüne,
	%10'luk kısmı illerin köy sayısına,	%10'luk kısmı illerin köy sayısına,
	%15'lik kısmı illerin kırsal alan nüfusuna,	%15'lik kısmı illerin kırsal alan nüfusuna,
	%15'lik kısmı illerin gelişmişlik endeksine göre İller Bankası tarafından dağıtılır.	%15'lik kısmı illerin gelişmişlik endeksine göre İller Bankası tarafından dağıtılır.

Kaynak: 6360 Sayılı Kanun ve 5779 Sayılı Kanun'dan derlenmiştir.

Söz konusu paylar, 5779 Sayılı Kanun'da belirtildiği üzere; "Maliye Bakanlığı tarafından aylık olarak hesaplanmakta ve büyükşehir belediye payları doğrudan ilgili belediyeye, il özel idareleri ve diğer belediyelerin payları ise ilgili birimlere aktarılmak üzere tahsil edilen ayı takip eden ayın sonuna kadar İller Bankası'na aktarılmaktadır. İller Bankası ise bu payları müteakip ayın en geç onuncu günü mesai saati bitimine kadar ilgili idarelere aktarmaktadır"⁵. İlgili kanunun 7. maddesi il özel idarelere ve belediyelere genel bütçe vergi gelirlerinden (GBVG) aktarılan bu paylar ile diğer kanunlara göre bu idarelere verilmesi öngörülen paylar vergi hükmündedir. Bu paylardan alacaklı idarelere ödenmek üzere ilgisine göre Maliye Bakanlığı ya da İller Bankası tarafından diğer kanunlarda⁶ tanımlanan hazine niteliğindeki borçlar, İller Bankası'na olan borçlar ve sosyal güvenlik kuruluşlarına olan borçlar idarelerin talebiyle kesilerek alacaklı idarelere ödenmektedir. Ancak Banka'nın yapacağı kesinti tutarı "GBVG tahsilatı toplamı üzerinden il özel idareleri ve belediyeler adına aylık olarak ayrılacak tutara oranı %40'ı aşamaz"⁷.

⁵ 5779 Sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun, R. G. 15.07.2008, Md 3.

⁶ 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ve 4749 Sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkındaki Kanun

⁷ 5779 Sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun, R. G. 15.07.2008, Md 12.

Tablo 5. İller Bankası Tarafından Belediyelere Aktarılan Payların Yıllara Göre Miktarları (BİN TL)

Yıllar	Aktarılan Belediye Payları	Yıl İçinde Dağıtılan	Ertesi Yıla Devir
1948-2005	20.494.761	19.927.215	567.527
2006	6.247.598	6.171.950	643.174
2007	7.048.162	6.885.751	805.586
2008	8.368.934	8.331.671	842.849
2009	8.854.892	8.890.731	807.010
2010	11.271.002	10.892.290	1.185.722
2011	13.242.202	13.037.973	1.389.951
2012	14.441.742	14.253.326	1.578.367
2013	16.908.947	16.716.796	1.770.518
2014	19.518.799	19.184.212	2.105.105
2015	23.734.206	23.474.843	2.364.468
2016	26.721.739	25.821.952	3.264.255
2017	31.095.285	30.857.214	3.502.326
Toplam	207.948.249	204.445.924	-

216

İİBF Dergi
36/1
Haziran
June
2017

Kaynak: İller Bankası 2017 Faaliyet Raporu, s. 38.

Banka tarafından belediyelere yıllar içinde dağıtılan paylara bakıldığında kuruluşundan bu yana yaklaşık olarak 204 milyar TL'nin dağıtıldığı görülmektedir. 2017 yılı için bu tutar yaklaşık olarak 31 milyar TL'dir.

3. METEDOLOJİ

3.1. Araştırmanın amacı

Bu araştırmanın iki amacı bulunmaktadır. İlk amaç belediyelerin finansmanında İller Bankası'nın rolü ve katkısını ortaya koymaktır. İkincisi ise İller Bankası'nın belediyelere sunmuş olduğu kredilerin vade, faiz ve çeşitliğine yönelik, alt-yapı ve üst-yapı proje ve yapım hizmetlerine yönelik ve İller Bankası'nın siyasi tarafsızlığına yönelik belediyelerin memnuniyet düzeylerini analiz etmektir.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini İller Bankası A.Ş. Bursa Bölge Müdürlüğü'nün sorumluluk alanında bulunan belediyeler oluşturmaktadır. Bursa, Balıkesir, Çanakkale ve Yalova illerini kapsayan bu bölgede toplam 2 Büyükşehir, 2 İl Belediyesi, 37 Büyükşehir İlçe Belediyesi, 16 İlçe Belediyesi ve 19 Belde Belediyesi olmak üzere toplam 76 belediye bulunmaktadır. Belediyelerin finansmanında İller Bankası A.Ş.'nin rolünün analizini ve İller Bankası A.Ş.'nin hizmetleriyle ilgili olarak belediyelerin memnuniyetini ölçmeyi hedefleyen bu çalışmada Bursa Bölge Müdürlüğü'ne bağlı 76 belediyenin tamamına anket yapılmıştır.

Nüfus dağılımlarına göre bakıldığında belediyelerin %38'2'si 10 bin altı, %28,9'u 10 bin -50 bin arası, %25'i 50 bin-250 bin arası, %5,3'ü 250 bin-750 bin arası, %2,6'sı 750 bin ve üstü nüfusa sahiptir.

3.3. Araştırmanın Uygulanması: Veri Toplama Teknikleri ve Çözümleme

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket yöntemi kullanılmıştır. 76 belediyenin ankete katılımı ile elde edilen veriler, istatistiksel yöntemlerle analiz edilmiştir. Verilerin sınıflandırılması ve analizinde SPSS 13.00 paket programı kullanılmıştır. Analizlerde, frekans ve çapraz tablo analizleri yapılmıştır. Elde edilen bulgular tablolar haline dönüştürülerek yorumlanmıştır.

Anket soruları hazırlanırken İller Bankası stratejik planlarında hizmet kalitesini ölçmeye yönelik hazırlanmış olan anket sorularından yararlanılmıştır. Anket soruları, belediyenin türleri ve nüfus sayılarını içeren 2 soru, belediyenin finansman ihtiyaçlarına yönelik tercihlerine ilişkin 6 soru ve belediyelerin bankanın hizmetlerine yönelik memnuniyet düzeylerini ölçen 16 sorudan oluşmaktadır. İller Bankası'nın belediyelere yönelik gerçekleştirdiği finansal hizmetlerden belediyelerin memnuniyet düzeyini ölçmek için hazırlanan sorulara katılımcılardan kendilerine en uygun şıkka karşılık "çok memnunum", "memnunum", "kısmen memnunum", "memnun değilim" ve "hiç memnun değilim" seçeneklerinden birini işaretlemeleri istenmiştir.

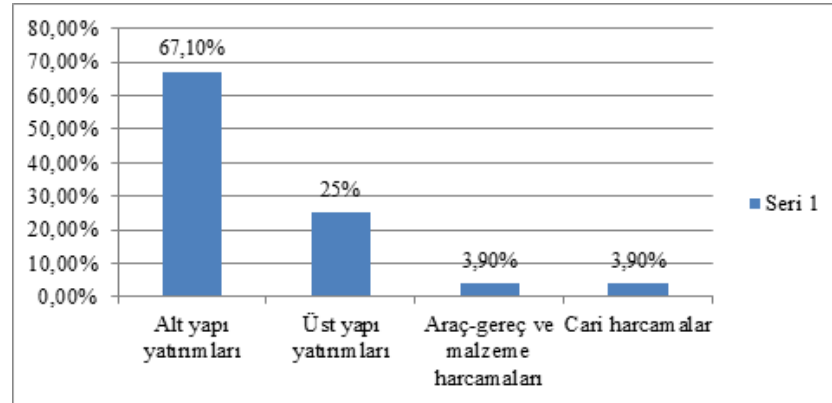
4. ARAŞTIRMA BULGULARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

4.1. Belediyelerin Finansman İhtiyaçları ve Tercihleri ile İlgili Bulguların Değerlendirilmesi

Çalışma kapsamında belediyelerin finansman ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik tercihlerini ortaya koyan çoktan seçmeli 6 adet ve 4 likert türü olmak üzere toplam 10 soru bulunmaktadır.

“Belediyelerin öz kaynak dışında finansman ihtiyaçlarının en çok hangi kalemler için ortaya çıktığı” sorusuna ankete katılanların %67,1’i alt-yapı yatırımları, %25’i üst-yapı yatırımları %3,9’u araç-gereç ve malzeme harcamaları ve %3,9’u ise cari harcamalar olarak cevaplandırmışlardır (Grafik 2). Çıkan sonuca göre belediyelerin finansman ihtiyacının %92,1’inin alt yapı ve üst yapı yatırım harcamalarından oluştuğu görülmektedir. Bu yatırım harcamalarının finansmanında hangi kaynaklardan yararlandıkları sorulduğunda ise ankete katılan belediyelerin %78,9’u finansman ihtiyaçlarının bir kısmını öz kaynak diğer kısmını krediyle, %19,7’si tamamını öz kaynaklarla ve geri kalan %1,3’ü ise tamamını krediyle karşıladıklarını belirtmişlerdir.

Grafik 2. Belediyelerin Öz Kaynak Dışında Finansmana İhtiyaç Duyduğu Harcama Kalemleri

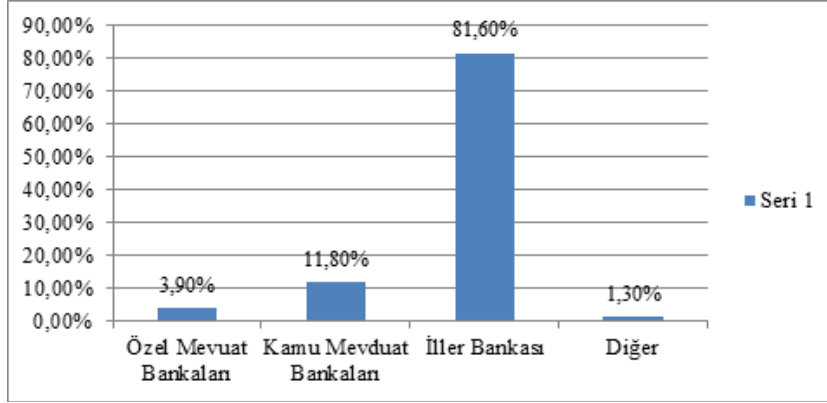

Ankete katılan belediyelere “öz kaynak dışında finansmana ihtiyaç duyulması halinde tercih ettikleri kaynaklar” sorulduğunda;

Belediyelerin Finansmanında İller Bankası A.Ş.'nin Rolünün ve Belediye Yöneticilerinin Banka Hizmet Memnuniyetinin Değerlendirilmesi

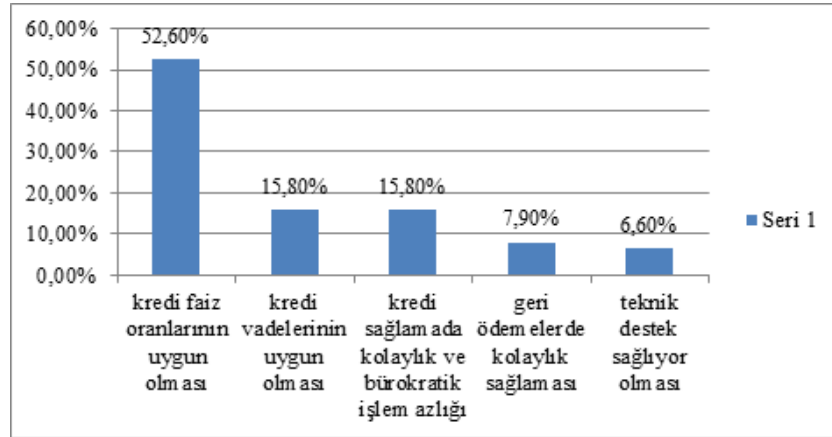
belediyelerin %81,6'sının İller Bankası, %11,8'inin kamu mevduat bankaları, %3,9'unun özel mevduat bankaları ve %1,3'ünün ise diğer (DB, Hibe fonları, AB Hibe Fonları vb.) kaynaklardan yararlandıkları şeklinde cevaplar alınmıştır. Grafik 3'ten de görüldüğü üzere İller Bankası belediyelerin finansmanında en çok tercih edilen kaynak olarak öne çıkmaktadır.

Grafik 3. Belediyelerin Öz Kaynak Dışında Finansman İhtiyacını Karşıladığı Kaynaklar

Belediyelere "İller Bankası'nın ilk tercih olarak görülme nedenleri" sorulduğunda belediyelerin %52,6'sı İller Bankası'nın vermiş olduğu kredi faiz oranlarının uygun olmasına, %15,8'i kredi vadelerinin uygun olmasına, %15,8'i İller Bankası'nın kredi sağlamada kolaylık sağlamasına ve bürokratik işlem azlığına, %7,9'u geri ödemelerde kolaylık sağlamasına ve %6,6'sı teknik destek sağlıyor olmasına bağlamaktadır (Grafik 4).

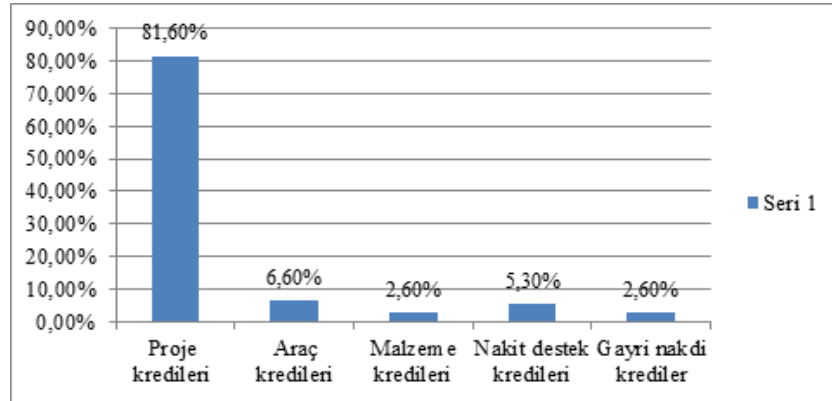
Grafik 4. Belediyelerin İller Bankası'nı Tercih Etme Nedenleri

220

İİBF Dergi
36/1
Haziran
June
2017

Grafik 5. İller Bankası'nın Verdiği Kredilerde Tercihler

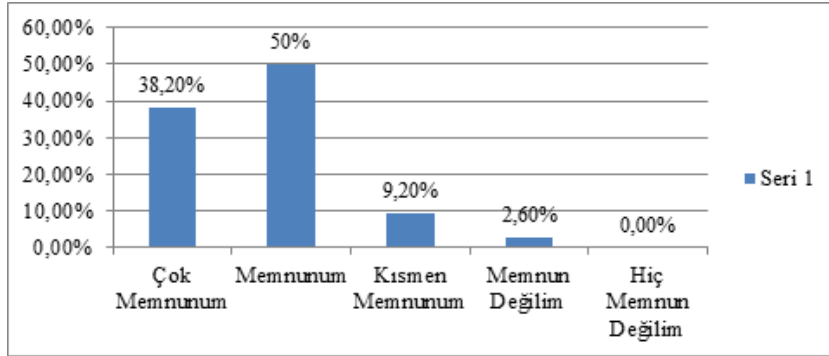
Belediyelere İller Bankası'nın verdiği kredi türlerinden en çok hangisini tercih ettikleri sorulduğunda belediyelerin %81,6'sı proje kredileri, %6,6'sı araç kredileri, %5,3'ü nakit destek kredileri %2,6'sı malzeme kredileri ve %2,6'sı ise gayri nakdi kredileri tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Ankete katılan belediyelerin çoğu alt-yapı ve üst-yapı yatırımlarının finansmanında İller Bankası'nı ilk sırada kullanmaktadırlar (Grafik 5).

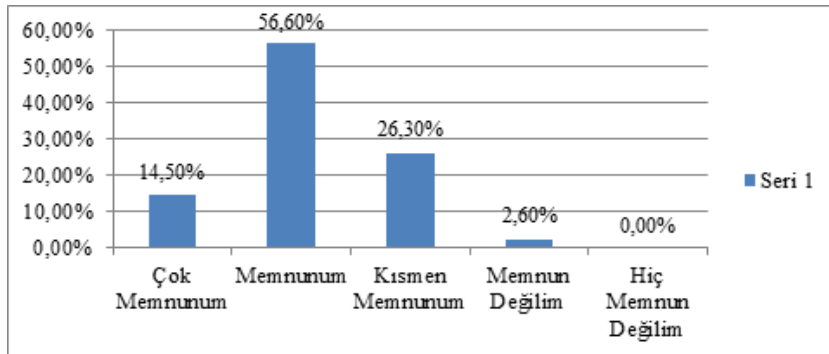
4.2. Belediyelerin İller Bankası Memnuniyet Düzeylerinin Analizi

Araştırma kapsamında belediyelere İller Bankası'nın sağladığı kredi vadelerine, kredi faiz oranlarına, kredilerin çeşitliliğine Banka'nın verdiği alt ve üst yapı proje ve yapım hizmetlerine, belediyeler tarafından talep edilen hizmetlerin yerine getirilme süresine, hizmetlerin kalitesine, Banka'nın siyasi tarafsızlığına ve Banka'nın açıklığına ve şeffaflığına yönelik memnuniyet düzeyleri ile ilgili sorular yöneltilmiştir. Belediyelerin memnuniyet düzeylerine ilişkin analiz aşağıdaki grafiklerde yer almaktadır.

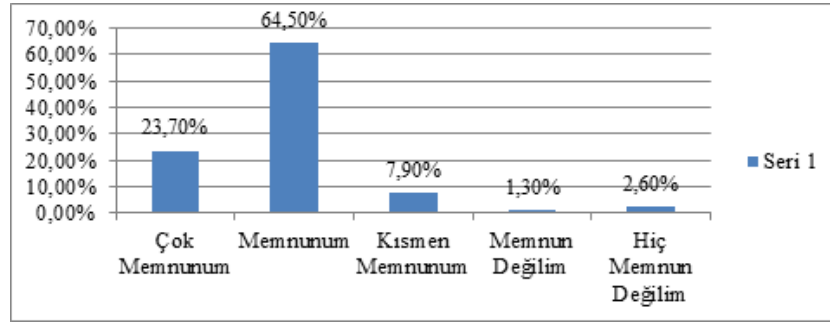
Grafik 6. Kredilerin Vadelerine Yönelik Memnuniyet Düzeyi

Grafik 7. Kredilerin Faiz Oranlarına Yönelik Memnuniyet Düzeyi

Grafik 8. Kredilerin Çeşitliliğine Yönelik Memnuniyet Düzeyi

222

İİBF Dergi
36/1
Haziran
June
2017

Belediyelerin yatırım harcamalarının finansmanında öz kaynakları dışında İller Bankası kredilerini tercih etmelerinin nedenleri arasında kredi faiz oranlarının düşük, kredi vadelerinin uygun ve teknik destek sağlanıyor olması yer almaktadır. Daha önce bahsedildiği üzere İller Bankası belediyelere piyasa faiz oranlarının altında ve uzun vadelerde kredi imkânı sağlamaktadır. Bu kredilerin vadelerine, faiz oranlarına ve çeşitliliğine yönelik belediyelerin memnuniyet düzeyleri analiz edildiğinde, belediyelerin %88,2'sinin kredilerin vadelerinden (Grafik 6), %71,1'inin kredi faiz oranlarından (Grafik 7) ve %88,2'nin ise kredilerin çeşitliliğinden (Grafik 8) memnun oldukları görülmektedir. Diğer memnuniyet düzeyleri ile karşılaştırıldığında kredi faiz oranlarına yönelik memnuniyet düzeyinin görece düşük olması belediyelerin daha düşük faizli kredilere yönelik bir taleplerinin olduğuna işaret etmektedir. Nitekim son yıllarda belediyelerin borç yükümlüğündeki artış dikkate alındığında bu yöndeki bir talebin belediyeler açısından kaçınılmaz olduğunu ortaya koymaktadır.

İller Bankası'nın belediyeler ile olan ilişkilerinde işlerin bitimine kadar her bir aşamada belediyelerle işbirliği içerisinde oldukları faaliyet raporları sonuçlarında ve hizmet döngüsünde görülmektedir. Buradaki işbirliği mali gücü ve teknik personel kapasitesi yüksek belediyelere finansman sağlama olarak öne çıkmakta iken mali gücü ve teknik personel kapasitesi daha düşük belediyelerde ise hem finansman hem de teknik destek olarak gerçekleşmektedir. Alt ve üst yapı projelerinin Bankaca yapılan etüt aşamasından sonra hazırlanan projelerin ve bu proje uygulamalarının kontrolü belediyeler ve İller Bankası tarafından ortaklaşa yapılmaktadır. Çoğu zaman bu

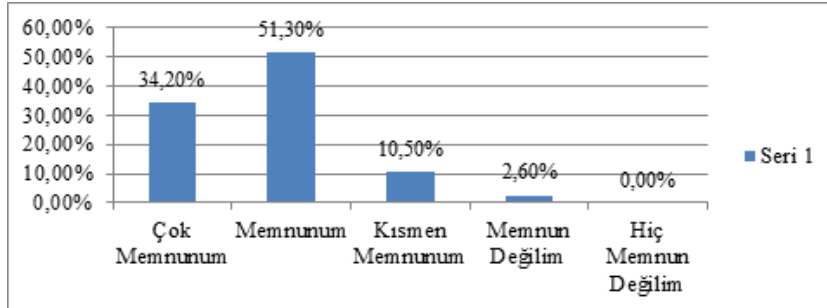
Belediyelerin Finansmanında İller Bankası A.Ş.'nin Rolünün ve Belediye Yöneticilerinin Banka Hizmet Memnuniyetinin Değerlendirilmesi

kontrollük hizmetleri mali gücü ve teknik personel kapasitesi daha düşük belediyeler için İller Bankası tarafından kendi alanında uzmanlaşmış teknik personeliyle gerçekleştirilmektedir. Altyapı ve üst yapı proje ve yapım hizmetlerinin zamanında bitirilmesinde en önemli etken yapılan işlerin sırasıyla Banka'nın yatırım programında yer alması, ihalesinin yapılması ve işin denetim süreçlerinin tamamında Banka'nın aktif bir biçimde rol alması ve süreci koordine etmesidir. Örneğin 2012-2016 yılları arasında Banka tarafından belediyelere yapılan içme suyu, atık su, üst yapı, deniz deşarjı, katı atık ve yenilenebilir enerji sektörlerine ait bitirilen projelerin toplamı 1340'dır. Bu konuda belediyelerin memnuniyet düzeyleri analiz edildiğinde ise belediyelerin %85'inin alt ve üst yapı proje hizmetlerinden (Grafik 9) ve %84'ünün ise alt ve üst yapı yapım hizmetlerinden (Grafik 10) memnun olduğu görülmektedir.

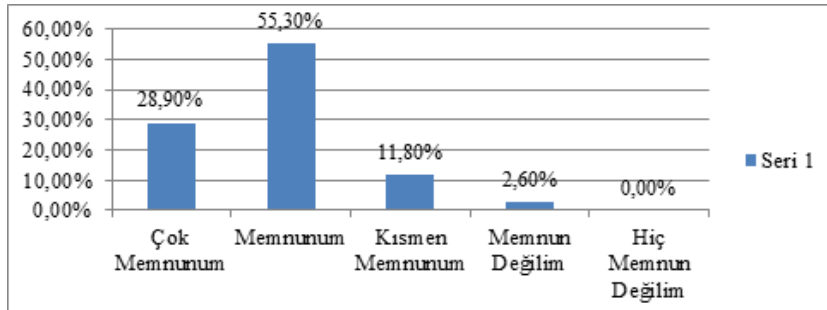
223

İİBF Dergi
36/1
Haziran
June
2017

Grafik 9. Alt ve Üst Yapı Proje Hizmetlerine Yönelik Memnuniyet Düzeyi

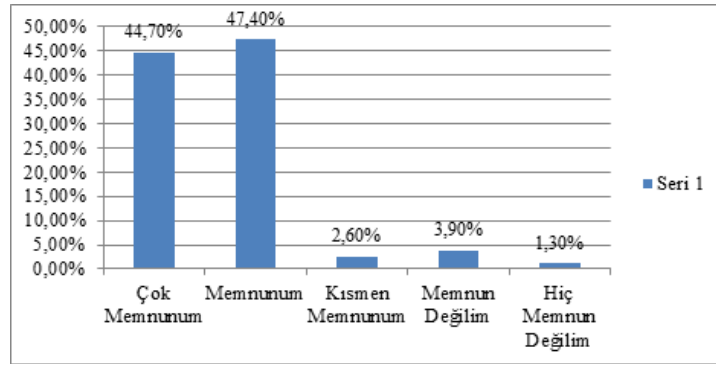

Grafik 10. Alt ve Üst Yapı Yapım Hizmetlerine Yönelik Memnuniyet Düzeyi

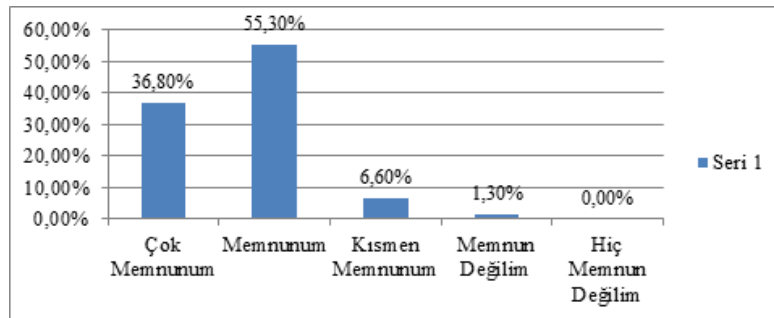

Belediye, sınırları içerisinde ikamet eden halkın ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla görevlendirilen, idari ve mali açılarından özerk ve karar organları 5 yılda bir seçimle işbaşına gelen mahalli idaredir. Anket çalışmasının uygulandığı İller Bankası Bursa Bölge Müdürlüğü'ne bağlı 76 belediye bulunmaktadır. Bu belediyelerin 2014 Mahalli İdareler seçimine göre 51'i iktidar partisinden 25'i ise muhalefet partilerinden oluşmaktadır. İller Bankası'nın siyasi tarafsızlığına yönelik belediyelerin memnuniyet düzeyi incelendiğinde bu düzeyin %92 olduğu dikkati çekmektedir (Grafik 11). Bu düzey göz önüne alındığında Banka'nın kuruluş kanununda belirtilen amacına uygun olarak belediyelere hizmet sunumunda özerk ve eşit mesafede yaklaşarak siyasi tarafsızlığını koruduğu söylenebilir.

Grafik 11. Siyasi Tarafsızlığına Yönelik Memnuniyet Düzeyi

Grafik 12. İller Bankası Web Sitesi ve Belediye Bilgi ve Veri Bankası Uygulamasına Yönelik Memnuniyet Düzeyi

Belediyelerin Finansmanında İller Bankası A.Ş.'nin Rolünün ve Belediye Yöneticilerinin Banka Hizmet Memnuniyetinin Değerlendirilmesi

İller Bankası faaliyet raporlarını 2000 yılından itibaren web sitesinde düzenli olarak kamuoyuyla paylaşmaktadır. Bunun yanı sıra Banka'nın kredi ve finansal bilgileri, üç aylık ara dönem raporları, konsolide mali raporları ve yatırım programları da düzenli olarak paylaşılmaktadır. İller Bankası'nın açıklık ve şeffaflığına yönelik memnuniyet düzeyi Banka'nın bilgi paylaşımı konusunda başarılı olduğunu göstermektedir. Belediyelerin %92'sinin Banka'nın bilgi paylaşımından memnun olduğu görülmektedir. İller Bankası www.ilbank.gov.tr adresinde web hizmeti sunmaktadır. Web adresi incelendiğinde, Bankaca yürütülen projeler (SUKAP), kredi başvuru bilgileri, güncel faiz ve vade oranları, banka faaliyet raporları gibi düzenli olarak birçok bilgiye erişim sağlanmaktadır. Ayrıca web sitesinde yer alan belediye bilgi ve veri bankası giriş portalı ile belediyeler İller Bankası ile sürdürdüğü hizmet ve kredi ilişkilerini takip edebilmektedir. Nitekim web sitesi ile belediye ve veri bankası giriş portalına yönelik memnuniyet düzeyinin oldukça yüksek, %92,1, çıktığı görülmektedir (Grafik 12).

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

İller Bankası kuruluşundan (1933) bu yana belediyelerin ihtiyaç duyduğu hizmetlerin finansmanında ve gerçekleştirilmesinde önemli bir rol almıştır. Dönüşüme uğradığı her bir dönem Banka'nın yatırım bankacılığı yönü daha ön plana çıkmıştır. İller Bankası yerelin birçok ihtiyacına cevap vermektedir. Banka yatırım programının dışında, mahalli idareler tarafından talep edilen işlere kredi tahsis etmek sureti ile ortak idarelerin kanalizasyon, içme suyu, harita, imar, yenilenebilir enerji, kamulaştırma, raylı ulaşım sistemi, yol yapımı, kavşak düzenlemesi ve kentsel dönüşüm projelerini gerçekleştirmektedir. Banka'nın bankacılık hizmetlerinin yanı sıra belediyelerle olan hizmet ilişkisinde vermiş olduğu altyapı ve üstyapı proje ve yapım hizmetleri, harita, imar, jeolojik etüt gibi şehircilik hizmetleri, teknik danışmanlık ve kontrollük hizmetleri ile birlikte yatırım açısından da önemli bir role sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Genel bütçe vergi gelirlerinden İller Bankası'na, belediyelere ve il özel idarelerine aktarılmak üzere transfer edilen paylardan belediyelere Banka tarafından kuruluşundan bu yana yaklaşık olarak 207 milyar TL para aktarılmıştır. Genel bütçe vergi gelirlerinden aktarılan bu payın yanı sıra Banka öz kaynaklarından içme suyu, kanalizasyon, yol, katık atık gibi altyapı, belediye hizmet binaları, kültür merkezleri,

spor kompleksleri gibi üst yapı projelerinin finansmanı için belediyelere piyasa faizlerinin çok altında orta ve uzun vadeli krediler tahsis edilmiştir. Banka tarafından açılan kredilerde yıllar itibariyle bir artış gözlemlenmektedir. 2012-2017 yılları için açılan toplam kredi tutarı yaklaşık olarak 77 milyar TL'dir. Banka, belediyelerin altyapı ve üstyapı projelerinin finansmanının yanı sıra projelerin hayata geçirilmesinde de teknik desteklerde bulunmaktadır. Banka'nın faaliyetleri dikkate alındığında başta belediyelerin finansmanı olmak üzere altyapı ve üstyapı projelerinin gerçekleştirilmesinde önemli bir role sahip olduğu görülmektedir.

Özellikle son yıllarda Banka'nın finansman kaynakları arasında uluslararası finans kurumlarıyla yürütülen çalışmalar dikkati çekmektedir. Örneğin Avrupa Yatırım Bankası, Dünya Bankası, Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı ve İslam Kalkınma Bankası gibi uluslararası finans kurumlarıyla yenilenebilir enerji, kent içi ulaşım, göçe bağlı olarak yenilenme ihtiyacı duyulan altyapı projeleri gibi birçok yerel hizmetin finansmanı için kredi anlaşmaları yapılmıştır. Yapılan anlaşmaların kredi tutarı yaklaşık olarak 7,5 milyar TL'dir. Banka'nın uluslararası kurumlarla gerçekleştirdiği bu ortaklıklarla uluslararası yatırım bankacılık misyonunun daha da artmış olduğu ileri sürülebilir.

Banka'nın iş kapasitesi ve işi süresi içerisinde yerine getirme hususlarında son dönemlerde etkinliğini arttırmış olduğu gözlemlenmektedir. Örneğin Banka'nın 2011-2017 yılları arasında yürütmüş olduğu iş sayısı 1244'tür ve bu işlerin 803'ü bitmiştir. 76 belediye üst yöneticisi ile yapılan anket çalışmasında da Banka tarafından verilen finans, teknik danışmalık ve kontrollük hizmetlerinden belediyelerin memnuniyet düzeylerinin oldukça (%90'lar) yüksek olduğu görülmektedir.

Çalışmada, Banka'nın faaliyetlerinden derlenen rakamsal değerlerle, İller Bankası Bursa Bölge Müdürlüğü'nün hizmet vermiş olduğu 76 belediyenin üst yöneticilerine yapılan memnuniyet anketinden elde edilen sonuçların birbirini desteklediği görülmektedir. Anket verilerinin analizinden hareketle Banka tarafından gerçekleştirilen finansal hizmetlere yönelik (kredilerin faiz, vade ve çeşitliliği), Banka'nın hizmetleri yerine getirme süresine, gerçekleştirdiği hizmetlerin kalitesine ve finansal sorunların çözümündeki rolüne yönelik ve Banka'nın siyasi tarafsızlığına yönelik belediyelerin memnuniyet düzeylerinin oldukça yüksek olduğu sonuçlarına varılmıştır.

Belediyelerin Finansmanında İller Bankası A.Ş.'nin Rolünün ve Belediye Yöneticilerinin Banka Hizmet Memnuniyetinin Değerlendirilmesi

KAYNAKÇA

Altay, N. Oğuzhan (1997). *Belediye Bankacılığı*, İzmir: Ege Belediyeler Birliği Yayını.

Altay, N. Oğuzhan; Altay, Asuman (2011). "Türkiye'de İdarelerarası Gelir Bölüşümü ve İller Bankası'nın Rolü", Sunulmuş Tebliğ, Yerel Yönetimler Forumu.

Berk, Ahmet (2003). "İller Bankası ve Yerel Yönetimler", *Sayıştay Dergisi*, 48, 75-92.

Börtlücene, İcen; Polatkan, Tanju (1994). "Karşılaştırmalı Yerel Yönetim Bankacılığı Araştırması, Tolu Konut İdaresi Başkanlığı ve Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği Doğu Akdeniz ve Ortadoğu Bölge Teşkilatı (IULA EMME) Yayını, İstanbul: Kent Basımevi.

Çetinkaya, Özhan; Korlu, R. Kutlu; Eroğlu, Erdal (2016). "Belediye Hizmetlerinin Kalitesi ve Vatandaşların Algı Düzeyi: Bursa Büyükşehir Belediyesi Örneği". *Süleyman Demirel University Journal of Faculty of Economics & Administrative Sciences*, 21(4), 1251-1273.

Çetinkaya, Özhan (2007). *Kamu Girişimciliği ve Özelleştirme*, Bursa: Ekin Kitapevi.

Çınar, Tayfun (2007). "İller Bankası ve Yerel Yönetimler", Tayfun Çınar (ed.) *Yerel Yönetimlerde Mali Yönetim içinde*, Ankara, TODAİE.

Eroğlu, Erdal & Serbes, Halil (2018) "Fiscal Autonomy of Sub-Central Governments In Turkey", *Financial Sustainability and Intergenerational Equity in Local Governments*, Manuel Pedro Rodríguez Bolívar; María Deseada López Subires (Ed.), University of Granada Spain, IGI Global, March, 83-101.

Göymen, Korel (1999). "Türk Yerel Yönetiminde Katılımcılığın Evrimi: Merkezîyetçi Bir Devlette Yönetişim Dinamikleri" *Amme İdaresi Dergisi*, 32(4), 67-83.

Güler, B., Ayman (1996). "Kentsel Altyapı Finansmanı-Belediyeler Bankası: 1933-1945, *Amme İdaresi Dergisi*, 29 (1), 87-105.

İlbank A.Ş. (2014). *İller Bankası 2015-2019 Stratejik Planı*, Ankara.

227

İİBF Dergi
36/1
Haziran
June
2017

- İlbank A.Ş. (2011). İlbank Faaliyet Raporu, 2011, Ankara.
- İlbank A.Ş. (2012). İlbank Faaliyet Raporu, 2012, Ankara
- İlbank A.Ş. (2016). İlbank Faaliyet Raporu, 2016, Ankara.
- İlbank A.Ş. (2017). İlbank Faaliyet Raporu, 2017, Ankara.
- Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü, Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu, 2017.
- Serter, Gencay (2015). "Belediyeler Bankası'ndan İlbank A.Ş.'ye Bir Dönüşümün Hikâyesi", *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 24 (4), 1-26.
- Tekeli, İlhan (1978). Cumhuriyet Döneminde Türkiye'de Belediyeciliğin Evrimi, Türk İdareciler Derneği Bilimsel Araştırma Dizisi, 1(2).
- Topal, Abdülkadir (2003). *Türkiye'de Yerel Yönetim Bankacılığı: Mevcut Durum ve Reform Önerilerine Toplu Bakış*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Ulusoy Ahmet; Akdemir, Tekin (2012). *Mahalli İdareler*, 7. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Üstündağ, Erol (2014). "İller Bankası A.Ş.'nin Yerel Yönetimlerle İlişkileri", (Yayımlanmamış Uzmanlık Tezi), İller Bankası A.Ş.
- 11.06.1993 tarihli, "2301 sayılı Belediyeler Bankası Hakkındaki Kanun"
- "1580 sayılı Belediye Kanunu", T.C. Resmi Gazete, Sayı: 1471, 14.04.1930.
- "5779" sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun", T.C. Resmi Gazete, Sayı: 26937, 15.07.2008.
- "6107 sayılı İller Bankası A.Ş. hakkındaki Kanun", T.C. Resmi Gazete, Sayı: 27840, 08.02.2011
- "6360 sayılı 14 İlde Büyükşehir Belediyesi ve 27 İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmü Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun", T.C. Resmi Gazete, Sayı: 28489, 06.12.2012.

SUMMARY

The number of mega-cities has increased as a result of globalization, and cities have started to compete more with one another to become a finance, trade, and tourist attraction. This not only required modernizing the urban infrastructure and superstructure services but also made municipalities offer a wide-range of services. Also, the efforts to make modern and environmentally-friendly cities in line with sustainable growth and to generate renewable energy sources have accelerated over most metropolitan cities. As a result of this transformation, the financial needs of municipalities have also increased. However, as it is difficult to generate new sources under the current circumstances, it is now urgently necessary to efficiently and effectively use the sources. Efficient and effective use of sources means an effective operation of the whole process that includes prioritizing, projecting, implementing, and completing the services. İller Bank Inc. has a significant role in financing the investment projects of municipalities. In addition to its role of allocation in the financial relations of administrations, the Bank is in charge of many more duties mainly like meeting the financial need of provincial special administrations and municipalities, developing projects, and providing consultancy and auditing services. Besides providing development and investment banking services, the Bank is a corporation that stands out with its technically powerful aspect. It plays an active role in providing consultancy and technical aid to municipalities while they are developing and implementing infrastructure and superstructure projects, and it also works in coordination with the municipalities during this process.

Provincial special administrations, municipalities, metropolitan municipalities' water and sewage administrations, corporations whose more than 50 share belongs to municipalities, and local municipal units established by municipalities are the main shareholders of İller Bank. In this regard, the Bank provides services to totally 1512 local administrations including 30 Metropolitan Municipalities, 20 Metropolitan Municipalities' Water and Sewage Administrations, 1399 Municipalities, 51 Provincial Special Administrations, 2 District Special Administrations. The services provided by the Bank to local administrations are considered under to categories: financial and technical aid. In addition to its financial support, the Bank makes the infrastructure and superstructure investment on behalf of local administrations. For instance, the Bank transferred an amount of 207.968.249 thousand TL to municipalities between 1948 and 2017 while it was 31.095.285 thousand TL for 2017. In addition to the amounts transferred, the activities carried out in cooperation with international financial institutions for financing municipal investments have drawn attention recently in particular. In this respect, the Bank has stood out with its aspect of being an international investment bank. İller Bank has been carrying out infrastructure investment, intra-city transportation, sustainable cities, and renewable energy projects in

cooperation with the World Bank, European Investment Bank, Islamic Development Bank, and Japanese International Cooperation Agency. The approximate amount decided based on the agreements made for financing these projects is 7.5 billion TL. The Bank provided about 43% of this amount, or a bank loan of 3.3 billion TL, to municipalities as of 31.12.2017.

The purpose of this study is to analyze the role of İller Bank Inc. in financing municipalities and evaluate the satisfaction levels of municipalities with its services. The paper has three sections. The first section discusses the purpose and duties that the Bank has had since its establishment. The next section analyzes the relation of the Bank with the municipalities by focusing on the services it provides. Finally, it evaluates the satisfaction levels of municipalities with the Bank's services by analyzing the data obtained from the surveys carried out with 76 municipal top managers that İller Bank Bursa Regional Directorate provides services to.

230

İİBF Dergi
36/1
Haziran
June
2017